

B

ONBEKENDE GEBIEDEN

HET ZWARTVEN.

inleiding

Ten westen van Hooge Mierde en ten zuiden van camping annex bungalowpark "Het Zwartven" ligt een gelijknamig heiderestant met ven. Met betrekking tot de fauna en flora van dit gebied bestaan weinig oude gegevens, maar regelmatige bezoeken in de tachtiger jaren toonden een niet geringe waarde voor met name Amfibiën, Libellen en vogels aan. In dit korte verslagje worden uitsluitend de vogels besproken, daar die in 1984 tot en met 1986 vrij systematisch geïnventariseerd zijn. Voorts zullen de diverse bedreigingen van het gebied onder de aandacht worden gebracht!

BIOTOPEN

Het Zwartven bestaat voor het grootste deel uit heide, met Struikheide en Pijpestrootje als voornaamste vegetatie. Het terrein is zwakglooiend. De snelle opkomst van Vliegden en Berk was tot voor kort zorgwekkend. Plaatselijk dreigde het gebied volledig dicht te groeien. Inmiddels heeft een felle brand het grootste deel verwoest, waardoor het open karakter van de heide herschapen is. Enkele forse Eiken zijn gespaard gebleven. In het laagste deel ligt het eigenlijke Zwartven. De oevers zijn vooral met Pitrus bedekt, maar aan de oostzijde gaat een dichte Zeggenvegetatie en Wilgenstruweel over in een vrij nat weilandenperceel. In het Noorden van het natuurgebiedje liggen enkele stuifzandduintjes. Het Zwartven wordt begrensd door Naaldbos, akkers en weilanden.

bedreigingen

Enkele jaren terug werd de waterhuishouding van het Eendengoor, een weilandencomplex ten Noordwesten van het gebied, sterk verbeterd. Sindsdien lijkt het waterpeil van het Zwartven in droge periodes zichtbaar sneller te zakken.

Wellicht zullen de intensieve agrarische activiteiten op de akkers en weilanden aan de zuidzijde ook hun invloed hebben op het gebied, in het bijzonder op de waterkwaliteit.

De recreatiedruk is in het hoogseizoen bijzonder groot. Het Zwartven is gelegen aan een camping cq bungalowpark en bij goed weer wemelt het op de heide van de toeristen.

De Stuifzandheuveltjes worden door de plaatselijke bevolking als ideaal crossterrein beschouwd en zijn dus ook als zodanig in gebruik.

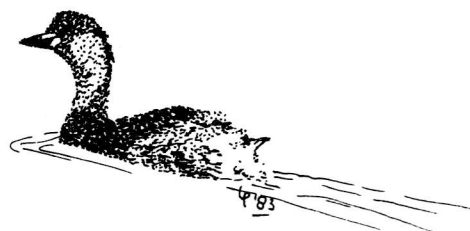
Aan het ven wordt regelmatig op Eenden gejaagd. Daarbij wordt mais en brood uitgestrooid als lokmiddel. Een maal werden een dertigtal lege patroonhulzen en twee dode, geschoten Wintertalingen langs de oever gevonden. Voorts werd een keer een eierzoecker betrappt!

methode

In de jaren 1984 tot en met 1986 werd het Zwartven vrij regelmatig bezocht door Pierre van de Wielen en ondergetekende, beide woonachtig in Reusel. In totaal betrof het 19 bezoeken, waarvan het zwaartepunt lag in de broedtijd. In de meeste gevallen werden alle vogels - ook de wat algemenere - systematisch geteld en genoteerd. daarbij werd altijd een veldkijker gebruikt en soms een telescoop Kowa 20 x. Op basis van de gegevens is van de meeste broedvogelsoorten vrij nauwkeurig te zeggen hoe groot de populatie was.

resultaten

SOORT:	1984	1985	1986
Dodaars	1	1	1
Wilde Eend	4	5	5
Wintertaling	0-1	0-2	0-2
Slobeend	1	0	0
Kuifeend	0	0-2	0-1
Waterhoen	3	2	2
Meerkoet	5	4	6
Waterral	0	1	0
Wulp	2	2	2

Groene Specht	1	1	1
Grote Bonte Specht	1	2	2
Boomleeuwerik	1	0	0
Boompieper	8	6	8
Grasmus	2	3	4
Gekr. Roodstaart	1	1	2
Roodborsttapuit	0	0	1-2
Rietgors	2	2	3
Geelgors	3	2	2

Aantal broedparen van belangrijkere soorten in
1984, 1985 en 1986

Zoals bovenstaande tabel aangeeft kende het Zwartven in de inventarisatiejaren een evenwichtige vogelpopulatie. Typerende soorten voor het Heide en vennenbiotoop komen jaarlijks tot broeden (Dodaars, Wilde Eend, Waterhoen, Meerkoet, Wulp, Boompieper en Geelgors). Van de Kuifeend zijn tot nog toe geen jongen gezien, maar de soort is de laatste tijd gedurende het broedseizoen onafgebroken in het gebied aanwezig. In het Wilgenstruweel zijn de zangposten van Rietgors en Grasmus gevestigd en de bosperceeltjes vormen het broedgebied van Grote Bonte Specht, Groene Specht en Gekraagde Roodstaart.

Tot de incidentele broedvogels moeten Slobeend, Wintertaling, Waterral, Boomleeuwerik en Roodborsttapuit gerekend worden. In 1986 verbleven in eerste instantie twee paren Roodborsttapuit op de heide, die elk duidelijk territoriaal gedrag vertoonden. Iets later in het seizoen werd echter nog maar 1 paar terugontdekt. In de uitgestrekte Naaldbossen, juist over de Belgische grens broeden Bosuil (2 paren in 1985, Ransuil (diverse paren), Nachtzwaluw (jaarlijks tenminste 1 zangpost), Torenvalk, Sperwer, Buizerd en zeer vermoedelijk ook Havik en Boomvalk!

En in het omliggende agrarische gebied broeden Patrijs (2-3 paar), Wulp (2 paar), Grutto (1-2 paar) en Scholekster (2-3 paar).

doortrekkers

In de doortrekperiode oefent het Zwartven op vogels een behoorlijke aantrekkingskracht uit, met name op Steltlopers. Buiten de algemeenste soorten als Kievit, Scholekster, Grutto en Wulp worden vrij regelmatig Groenpootruiters, Bosruiters, Oeverlopers, Tureluurs en Watersnippen langs de oevers aangetroffen.

Zowel in voor- en najaar houden zich in het struikgewas vaak grote groepen Zangvogels op, waaronder diverse soorten Mezen, Koperwieken, Zanglijsters, Tjiftjaffen en Fitissen.

In de winter verblijven op de heide groepjes Rietgorzen (max. 18 ex.), Graspiepers (max. 32 ex.) en Geelgorzen (max. 9 ex.). En zoals in elk gebied dat herhaaldelijk bezocht wordt, werden bij het Zwartven diverse (vrij) bijzondere waarnemingen verricht:

12-04-'80:	enkele	Regenwulpen
✓ 13-11-'82:	34	Kraanvogels
✓ 07-11-'84:	1	Klaapekster
✓ 31-03 + 03-04-'85:		
	1	Posseleinhoen
✓ 23-04-'85:	3	waterpieper
28-04-'85:	2	kleine Mantelmeeuw
✓ 30-04-'86:	1	Bijeneter
✓ 28-05-'86:	1	Zwarte Wouw
✓ 28-05-'86:	1	Ooievaar

Lex Peeters: Marialaan 26, 5541 cd Reusel.

